

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

DEVELOPMENT OF PROGRAMS TO STRENGTHEN ACTIVE LEARNING
MANAGEMENT OF SCHOOL TEACHERS TO EXPAND EDUCATIONAL
OPPORTUNITIES. AFFILIATED WITH YASOTHON PRIMARY
EDUCATION AREA OFFICE DISTRICT 1

¹ธัญญรัตน์ ยินงาม และ ²กาญจน์ เรืองมนตรี

¹Thunyarat Yin-ngam and ²Kan Ruangmontree

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ประเทศไทย

Maharakham University, Thailand

¹65010581028@msuac.th, ²Karn.r@msu.ac.th

Received: May 21, 2024; **Revised:** June 27, 2024; **Accepted:** July 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 และ 2) สร้างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู

¹ นิสิต, สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร, ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการทางความคิด ลำดับที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน รวมทั้งหมด 19 ข้อ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อโปรแกรมการพัฒนากิจการการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 และมีความเป็นไปได้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, โปรแกรม, การพัฒนา

Abstract

The objective of this research was to 1) study current conditions; Desirable conditions and necessities of active learning management of teachers of schools to expand educational opportunities under the office of Yasothon Primary Education Area District 1 and 2) Create a teacher development program in active learning management of school teachers to expand educational opportunities under the office of Yasothon Primary Education Area District 1. The results showed that: 1. The current state of active learning management of teachers of schools expanding educational opportunities under the office of Yasothon Primary Education Area District 1 is overall moderate. As for the desirable conditions for active learning management of school teachers to expand educational opportunities under the Yasothon Primary Education Area Office District 1 as

a whole, it is at the highest level. The areas with the highest average were measurement and evaluation according to actual conditions and the need for active learning management of teachers of schools to expand educational opportunities under the office of Yasothon Primary Education Area District 1 in descending order of need, namely: No. 1 for learning design, No. 2 for learning management through action using thought processes. No. 3 for the use and development of media, technology, innovation for learning management and No. 4 for measuring and evaluating learning outcomes according to real conditions. 2. The development of the active learning management program of teachers of educational opportunity extension schools under the Yasothon Primary Education Area Office District 1 has 4 components, a total of 19 items, which are suitable and feasible to be used for the proactive learning management development program of teachers of educational opportunity extension schools under the Yasothon Primary Education Area Office District 1 found to be the most suitable overall. The average is 4.96 and is the most likely. It has an average of 4.94

Keywords: active learning management, programming, development

บทนำ

การศึกษามีเป้าหมาย คือ การเตรียมกำลังคนเพื่อให้ชาติมีความเข้มแข็งในอนาคต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของกำลังคนในตลาดแรงงาน คือ การแข่งขันของตลาดแรงงานเป็นสาเหตุสำคัญที่ต้องทำให้เยาวชนต้องได้รับการเตรียมตัวให้พร้อม การเตรียมตัวไม่จำกัดเพียงแค่ความรู้ที่ได้จากโรงเรียนเท่านั้น หากแต่ยังต้องให้สามารถใช้ความรู้ และทักษะในสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ อย่างกว้างขวางในชีวิตจริงและในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเศรษฐกิจที่มั่นคงมีพื้นฐานอยู่บนคุณภาพของการศึกษาที่เยาวชนได้รับการแข่งขันทางเศรษฐกิจจึงผลักดันให้มีการตื่นตัวทางการศึกษามีการแข่งขันกันเป็นเลิศทางการศึกษาในทุกประเทศที่ต้องการรักษาระดับความสามารถในการแข่งขัน มีการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ มีการฝึกการอบรม ผสมผสานลักษณะทางวัฒนธรรมโดยการสร้างสรรค์และจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ มีการสร้างองค์ความรู้โดยจัดสภาพแวดล้อม ทางสังคมเพื่อการเรียนรู้ และปัจจัย

เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความต่อเนื่อง ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยครูที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะ และคุณลักษณะที่รองรับการเข้าถึง ในการสร้างนวัตกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียนให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปอันที่จะพัฒนาผู้เรียนและเยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิดให้เกิดกับผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเฉพาะทักษะกระบวนการทางความคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ซึ่งได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยระบุไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายของหลักการ มาตรา 9 (4) ว่าให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและได้กำหนดหลักการดำเนินการไว้ในหมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ว่าให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการผลิตพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง โดยมาตรา 53 ได้กำหนดให้มืองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการ Active Learning โดยการส่งเสริมให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ Active Learning ด้วยการคัดเลือกผลงานเพื่อเชิดชูเกียรติจำแนกเป็นระดับ ระดับดี ดีเด่น ดีเยี่ยม ทั้งมีกิจกรรมเสริมเติมเต็มความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้แก่ครูผู้ส่งผลงานที่ได้รับการคัดเลือกด้วย ซึ่งการส่งเสริมให้มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวจะส่งผลให้คุณครูได้นำหน่วยการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบขึ้นนั้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการ

เรียนรู้แบบ Active Learning นี้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากผู้สอน เป็นผู้ถ่ายทอดโดยปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ โดยการสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning มีปัจจัยเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้สอนและสภาพแวดล้อม โดยด้านผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวค่อนข้างมาก เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ให้เอื้อต่อการประกอบกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนได้ความรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ ส่วนผู้เรียนต้องร่วมคิดและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง (สิริพร ปาณาวงษ์, 2568)

การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (วิจารณ์ พานิช, 2555) ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทั้งกิจกรรม วิธีการ หรือรูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เพราะบริบทในห้องเรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบการสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาผู้เรียนและชั้นเรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่งทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ บริบทต่างๆ ในบรรยากาศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2561) จากแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้นำเสนอผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา จากการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาหลัก 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ สุขศึกษา ศิลปะ และการงาน อาชีพอย่างเข้มข้น มีการพัฒนาครู พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง แต่ผลการประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาหลักจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับประเทศ เป็นดังนี้ ภาษาไทย ต่ำกว่า 0.37 % ภาษาอังกฤษ ต่ำกว่า 4.33% คณิตศาสตร์ สูงกว่า 2.3% วิทยาศาสตร์สูงกว่า 1.06% และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับประเทศ เป็นดังนี้ ภาษาไทย ต่ำกว่า 12.79% ภาษาอังกฤษต่ำกว่า 9.83% คณิตศาสตร์ ต่ำกว่า 8.82%

วิทยาศาสตร์ ต่ำกว่า 4.29% ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ ค่าเฉลี่ยไม่เป็นที่น่าพอใจด้านการจัดการเรียนรู้ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่ายังคงประสบปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานสอนของครู ทั้งนี้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีความตระหนักถึงปัญหาจึงได้กำหนดภารกิจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้ระดับประเทศ (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพ และนำผลวิจัยที่ได้มาปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 48 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 597 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 รวมจำนวน 234 คนได้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางเคจซีมอร์แกน โดยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ตามกรอบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างมีอิสระ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีส่วนประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน และสถานที่ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive)

ผลการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =

3.45, S.D.=0.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, S.D.=0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ =0.43) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการทางความคิด($PNI_{modified}$ =0.36) ลำดับที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้($PNI_{modified}$ =0.33) ลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($PNI_{modified}$ =0.33) ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

โปรแกรมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การออกแบบการเรียนรู้	3.38	4.83	0.43	1
2. การจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการทางความคิด	3.45	4.70	0.36	2
3. การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้	3.70	4.90	0.33	3
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.47	4.57	0.32	4

2. โปรแกรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีองค์ประกอบของโปรแกรมทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างและเนื้อหา 4) รูปแบบวิธีการและแนวทางการจัดกิจกรรม 5) เทคนิคและเครื่องมือ และ 6) การประเมินผล มีโครงสร้างและเนื้อหาทั้งหมด 4 หน่วย มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อโปรแกรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 และมีความเป็นไปได้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ดังตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
โปรแกรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1						
1. หลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. โครงสร้างและเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.1 หน่วยที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 หน่วยที่ 2 การจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ โดยการลงมือปฏิบัติผ่านกระบวนการทางความคิด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. รูปแบบวิธีการและแนวทางการจัดกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.1 การพัฒนาตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 การฝึกอบรมและสัมมนา 1) ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม 2) ศึกษาเนื้อหาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3) ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากใบความรู้ 4) สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ 5) ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด 6) แสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่สนใจ 7) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการ อบรมกับวิทยากรประจำหลักสูตร 8) ทำแบบทดสอบหลังการอบรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เทคนิคและเครื่องมือ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
โปรแกรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 1						
โดยรวม	4.96	0.09	มากที่สุด	4.94	0.10	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูยังไม่ได้รับการสร้างความเข้าใจ และการเตรียมความพร้อมอย่างเพียงพอในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ รวมถึง ยังไม่เข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างแท้จริง ส่งผลให้ครูยังไม่เข้าใจบริบทของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดอย่างถ่องแท้ เพราะการเรียนรู้ที่ระบุในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเน้นการปฏิบัติ แต่ครูส่วนใหญ่ยังยึดอยู่กับความเข้าใจในการสอนแบบเดิม ๆ คือการสอนเน้นการท่องจำทั้งที่ กำลังใช้หลักสูตรอิงมาตรฐานที่ต้องสอนแบบเชิงรุก ส่งผลให้สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา จันทะโยธา (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจักษ์ศิลปาคม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามที่จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ (2559) กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและ การกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้วิจารณ์ญาณ ใน

การคิดและตัดสินใจในการปฏิบัตินั้น โดยครูเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษา และกระตุ้นซึ่งอาจใช้การถามหรือเทคนิคการสอนต่างๆที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้อุปกรณ์ต่างในการปฏิบัติงานหรือในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม และทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียนและทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถเมื่อ ผู้เรียนในได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผู้เรียนจะมีความทุ่มเทเพื่อบังคับความสำเร็จของงานและมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน ถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจเขาก็จะทุ่มเทมุ่งเรียนรู้และใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถ ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งผลให้สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นตัวที่สื่อให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณทัย ระหา (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็น ฐาน (BBL) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบการ เรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการทางความคิด ลำดับที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจเป็น เพราะครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน เทคนิคการออกแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก และครูขาดการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังคงใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบเดิมที่เน้นเพียงการท่องจำ ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้บรรยายครูเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนขาดการคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าขาดการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ในระยะยาว ซึ่งเป็น ทักษะที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับจิราภรณ์ ยกอินทร์ (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ทำความเข้าใจ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้เรียนร่วมกันอภิปราย นำเสนอ สรุป

ความคิดรวบยอด โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้การคิดอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้อย่างสมเหตุสมผล

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ โปรแกรมการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีองค์ประกอบของโปรแกรมทั้งหมด 6 องค์ประกอบ มีโครงสร้างและเนื้อหาทั้งหมด 4 ด้าน มีเนื้อหาการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรมทั้งหมด 19 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ มีโปรแกรมการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีเนื้อหาที่พัฒนาทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 2) ครูพัฒนาตนเอง โดยมีการเข้ารับการอบรม พัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ตลอดเวลา 3) ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 4) ครูสามารถนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีมาช่วยกระตุ้นความสนใจ คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ 5) มีการสะท้อนกลับข้อมูลเพื่อการปรับปรุงเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนต่อไป

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการทางความคิด มีโปรแกรมการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีเนื้อหาการพัฒนาทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ 1) ครูวิเคราะห์หลักสูตรและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน 2) ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปยาก โดยสอดแทรกคุณธรรมทุกสาระการเรียนรู้ 4) ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และ 5) มีการสนับสนุนด้านเทคนิคติดตามให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้

3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้มีโปรแกรมการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีเนื้อหาการพัฒนาทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ 1) ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างสื่อ และการใช้สื่อ 2) ครูออกแบบและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเข้ารับการอบรม

พัฒนาตนเองด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา 3) ครูใช้สื่อ นวัตกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น และ 4) ครูนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาช่วยกระตุ้นความสนใจ คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยเน้นสื่อที่พัฒนาการจัดการเรียนรู้

4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีโปรแกรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธา เขต 1 มีเนื้อหาการพัฒนาทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ 1) ครูประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามสภาพจริงของผู้เรียน 2) ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียน 3) ครูวัดและประเมินผลรายบุคคลตามสภาพจริง ทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาต่อไป 4) ครูมีการประเมินผลด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย การประเมินสามารถปรับรูปแบบได้หลายประเภท เช่น การสังเกตพฤติกรรม บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม บันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบทดสอบและข้อคำถามแบบอัตนัยที่กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน และ 5) มีการจัดนิเทศภายใน จัดอบรม จัดทำคู่มือ การวัดและประเมินของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา จันทะโยธา. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์. (2559). *Active Learning แนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21*. ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ ยกอินทร์. (2560). *การจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: อรุณ.
- สิริพร ปาณาวงษ์. (2568). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาขั้นเรียน. *วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา*, 7(3), 123- 138.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1. (2565). *คู่มือแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน (Active learning)*. ยโสธร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2566 - 2570*. ยโสธร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อรุณทัย ระหา. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.